

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžf/21/2016
Identifikačné číslo spisu: 6015201076
Dátum vydania rozhodnutia: 23.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6015201076.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: EURO-MONT SK s.r.o., so sídlom Robotnícka 3905/6, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 46 206 094, zast.: JUDr. Michal Badinský, advokát, so sídlom advokátskej kancelárie ČSA č. 20, 974 01 Banská Bystrica proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná č. 63, 974 01 Banská Bystrica o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/133/2015-27 zo dňa 25. novembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/133/2015-27 zo dňa 25. novembra 2015 z r u š u j e a v e c m u v r á c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Banskej Bystrici hore uvedeným rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. a) zák. č. 99/1963 Z.z. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej na účely uznesenia len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. 146353/2015 z 29.06.2015 (ďalej na účely uznesenia len „napadnuté rozhodnutie“) a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 70 €, a to z dôvodu nesprávneho použitia článku 203 ods. 3 Nariadenia rady (EHS) č. 2913/92 z 12.10.1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej na účely uznesenia len „Colný kódex“) vo vzťahu k žalobcovi.

2. Podľa názoru krajského súdu, zohľadňujúc argumentáciu Súdneho dvora Európskej únie (ďalej na účely uznesenia len „Súdny dvor“) v žalobcom uvádzaných rozsudkoch, zodpovedným za colný dlh v zmysle čl. 203 ods. 3 štvrtá zarážka Colného kódexu je osoba, pokiaľ sa neuplatnia ustanovenia prvých troch zarážok tohto odseku 3. V predmetnej veci boli zistené zodpovedné subjekty podľa prvých troch zarážok, a preto mala byť aplikácia štvrtej zarážky vo vzťahu k žalobcovi použitá nesprávne.

3. Vo včas podanom odvolaní z 04.01.2016 žalovaný namietal nesprávne právne posúdenie veci a žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný zastáva názor, že zo slovného spojenia „prípadne tiež osoba“, ktoré je použité v článku 203 ods. 3 štvrtej zarážky Colného kódexu jednoznačne a zrozumiteľne vyplýva, že okrem iných osôb dlžníkov, ktorých právna kvalifikácia je uvedená v článku 203 ods. 3 prvá až tretia zarážka Colného kódexu, môže byť za dlžníka kvalifikovaná „tiež“ osoba, ktorá má plniť povinnosti vyplývajúce z dočasného uskladnenia tovaru alebo z použitia colného režimu, do ktorého bol tovar prepustený.

Okrem osôb uvedených v čl. 203 ods. 3 prvá až tretia zarážka Colného kódexu, môže byť za dlžníka kvalifikovaná aj (tiež, zároveň, súčasne - vid' znenie rôznych jazykových verzií Colného kódexu) osoba, ktorá plní kvalifikačnú podmienku uvedenú v štvrtej zarážke bez toho, aby tým bolo dotknuté oprávnenie colných orgánov určiť za dlžníkov iné osoby, podľa iných skutkovému základu zodpovedajúcich zarážok.

Podľa čl. 203 ods. 3 Colného kódexu v slovenskom znení relevantnom pre preskúvanú vec dlžníkmi sú:

- osoba, ktorá odňala tovar spod colného dohľadu,
- akékoľvek osoby, ktoré sa tohto odňatia zúčastnili a ktoré si boli vedomé alebo si mali byť vedomé toho, že tovar je odnímaný spod colného dohľadu,
- akékoľvek osoby, ktoré tovar odňatý spod colného dohľadu získali alebo prechovávali a ktoré si boli alebo si mali byť v čase získania alebo prijatia takéhoto tovaru vedomé, že tento bol odňatý spod colného dohľadu, a
- prípadne taktiež osoba, ktorá má plniť povinnosti vyplývajúce z dočasného uskladnenia tovaru alebo z použitia colného režimu, do ktorého bol tovar prepustený.

Podľa čl. 203 ods. 3 štvrtá zarážka Colného kódexu v slovenskom znení relevantnom pre preskúvanú vec dlužníky jsou

-,
-,
-,
- prípadne také osoba, která má plnit povinnosti vyplývající z dočasného uskladnění zboží nebo z použití celního režimu, do kterého bylo zboží propuštěno.

Podľa čl. 203 ods. 3 Colného kódexu v anglickom znení relevantnom pre preskúvanú vec The debtors shall be:

-,
-,
-, and
- where appropriate, the person required to fulfil the obligations arising from temporary storage of the goods or from the use of the customs procedure under which those goods are placed.

Podľa čl. 203 ods. 3 Colného kódexu vo francúzskom znení relevantnom pre preskúvanú vec Les débiteurs sont:

-,
 -,
 -
- ainsi que
- le cas échéant, la personne qui doit exécuter les obligations qu'entraîne le séjour en dépôt temporaire de la marchandise ou l'utilisation du régime douanier sous lequel cette marchandise a été placée.

Podľa čl. 203 ods. 3 Colného kódexu v nemeckom znení relevantnom pre preskúvanú vec Zollschuldner sind:

-;
-;
-;
- gegebenenfalls die Person, welche die Verpflichtungen einzuhalten hatte, die sich aus der vorübergehenden Verwahrung einer einfuhrabgabenpflichtigen Ware oder aus der Inanspruchnahme des betreffenden Zollverfahrens ergeben.

5. K žalobcom uvádzaným rozsudkom Súdneho dvora žalovaný uvádza, že vychádzajú z odlišného skutkového a v zásade aj právneho stavu. Žiaden z citovaných rozsudkov nevyklučuje súbežnú aplikáciu článku 203 ods. 3 štvrtej zarážky Colného kódexu s ostatnými zarážkami v prípade existencie viacerých osôb zodpovedných za vznik colného dlhu (viac solidárnych dlžníkov).

Citované body rozsudkov podľa žalovaného akurát poukazujú na skutočnosť, že určitá osoba môže byť uznaná za dlžníka podľa čl. 203 ods. 3 štvrtá zarážka Colného kódexu, ak neprichádza do úvahy právna kvalifikácia podľa zarážok jedna až tri Colného kódexu. Pretože sa v prípade žalobcu neuplatnili ustanovenia prvých troch zarážok, prichádza do úvahy právna kvalifikácia podľa štvrtej zarážky článku 203 ods. 3 Colného kódexu.

6. Žalovaný taktiež uviedol, že žalobca nepostupoval pri preprave tovaru (v čase, keď mal tovar v držbe) v súlade s colnými predpismi a nedodrжал podmienky colného režimu vonkajší tranzit, keďže prepravovaný tovar nedodal colnému úradu určenia, ale došlo k jeho vyloženiu v skladových priestoroch tretej osoby. Právna povinnosť žalobcu ako prepravcu tovaru v colnom režime tranzit, uvedená v čl. 96 ods. 2 Colného kódexu, nemôže byť modifikovaná alebo zrušená dohodou medzi prepravcom a treťou osobou.

Zodpovednosť za porušenie colných predpisov vyplýva priamo zo zákona a ide o zodpovednosť objektívnu, a preto sa jej žalobca nemohol zbaviť tým, že tovar vyložil u tretej osoby, aj keď mu bolo vystavené „čestné prehlásenie“ o prevzatí zodpovednosti za dodržanie colných predpisov.

7. Žalovaný ďalej namieta, že z odvolaním napadnutého rozsudku krajského súdu nie je možné zistiť dôvody, pre ktoré súd akceptoval výklad čl. 203 ods. 3 Colného kódexu poskytnutý žalobcom a naopak neprijal interpretáciu odôvodnenia uvedenú žalovaným. Z odôvodnenia tiež nie je zrejmé, na základe akých argumentov krajský súd zohľadnil argumentáciu Súdneho dvora v rozsudkoch uvedených žalobcom.

8. Záverom žalovaný poukázal na to, že zo žiadneho žalobcom citovaného rozsudku Súdneho dvora, ani z gramatického či iného výkladu článku 203 ods. 3 Colného kódexu nevyplýva žalobcovo tvrdenie o subsidiárnom uplatnení štvrtej zarážky len ak nebude určený zodpovedný subjekt podľa prvých troch. Právna kvalifikácia žalobcu ako dlžníka zodpovedá zistenému skutkovému stavu a konaniu žalobcu pri nakladaní s tovarom.

9. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu vyjadril nesúhlas s argumentáciou žalovaného o výklade sporného ustanovenia článku 203 ods. 3 Colného kódexu a poukázal na formuláciu „prípadne tiež“, kedy význam slova „prípadne“ vyjadruje možnosť uskutočniť nejaký dej. Žalobca je toho názoru, že slovná formulácia „prípadne tiež“ nasvedčuje úmyslu zákonodarcu použiť ustanovenie čl. 203 ods. 3 štvrtej zarážky až po vyčerpaní zákonných možností v zmysle prvých troch zarážok, ktoré túto formuláciu neobsahujú, a teda ich použitie nie je podmienené.

10. V súvislosti s úmyslom zákonodarcu, ako má byť dotknuté spojenie v praxi aplikované poukázal na novú právnu úpravu, ktorá nahrádza Colný kódex a kde v súvislosti s konaním žalobcu pred vyložením tovaru poukázal na porušenia, ktoré nemajú zásadný vplyv na riadne uplatňovanie colného režimu s následkom zániku colného dlhu.

11. Žalobca zároveň pre prípad, že by to považoval odvolací súd za potrebné, navrhol obrátiť sa s otázkou výkladu ustanovenia čl. 203 ods. 3 Colného kódexu na Súdny dvor v rámci konania o prejudiciálnej otázke.

12. Záverom žalobca navrhol, aby bol rozsudok krajského súdu potvrdený.

II.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. a § 214 ods. 2 O.s.p.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy Slovenskej republiky v citovanom znení kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v citovanom znení v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

14. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie (obsiahnutého v základnom práve na súdnu ochranu) podľa článku 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

15. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ust. § 157 ods. 2 O.s.p. a§ 167 ods. 2 s použitím § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite a skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku.

Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

16. Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu, vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Aj keď s ohľadom na túto judikatúru nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky podstatné argumenty prednesené stranami, ktoré uviedli v konaní. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať na právne závery účastníkov.

17. V tejto súvislosti dáva Najvyšší súd do pozornosti uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. IV. ÚS 378/08-55 zo dňa 16.12.2008, v ktorom ústavný súd uviedol:

„Jednou z neoddeliteľných súčastí princípu právnej istoty v demokratickom a právnom štáte je aj garancia, že ak sa osoba využijúc svoje základné právo na súdnu ochranu obráti so svojím návrhom na nezávislý a nestranný súd, má právo na to, aby súd o jej návrhu rozhodol a svoj právny názor vyjadril vo forme zákonného rozhodnutia. Na túto skutočnosť pamätá aj generálna právna norma civilného procesu (Občianskeho súdneho poriadku) v ustanovení § 157 ods. 2, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na spravodlivé súdne konanie, vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“) pozri napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26] tak, že rozhodnutie súdu musí viesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami,

argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993).

Vzhľadom na uvedené je potrebné, aby všeobecný súd pamätal na všetky náležitosti zákonného rozhodnutia, tak ako ich predpokladá zákon, a tieto pri jeho tvorbe prakticky aj aplikoval. Výsledkom dodržania zákonných ustanovení by malo byť presvedčivé a preskúmateľné rozhodnutie.“

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

18. Odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

19. V prejednávacom prípade nie je z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu zrejmé, akými úvahami sa krajský súd riadil pri utváraní záveru o nesprávnom použití článku 203 ods. 3 Colného kódexu. Konštatáciu krajského súdu, že sa v zhode so stanoviskom žalobcu zastáva názor, že na určenie zodpovednosti za colný dlh sa použijú primerane ustanovenia prvých troch zarážok článku 203 ods. 3 Colného kódexu a až v prípade, že by za použitia týchto troch zarážok nebolo možné určiť zodpovedný subjekt, je ním v zmysle štvrtej zarážky hlavný zodpovedný podľa článku 96 ods. 1 Colného kódexu, nemožno považovať za dostačujúcu.

Ak mal krajský súd za to, že aplikácia štvrtej zarážky vo vzťahu k žalobcovi bola použitá nesprávne (ako uviedol v napadnutom uznesení) mal sa s tým v rozhodnutí náležite vysporiadať, a to nie len odkazom na oboznámenie sa s judikatúrou Súdneho dvora, na ktorú poukázal žalobca.

20. Ak tak krajský súd nepostupoval a odkázal na názor žalobcu, je nutné považovať takéto uznesenie za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, nedávajúci dostatočné záruky pre to, že nebolo vydané spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces.

Takýmto postupom bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa § 221 ods. 2 O.s.p. v citovanom znení platí, že ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

21. V zmysle vyššie uvedeného má odvolací súd za to, že sa krajský súd náležitým spôsobom nevysporiadal s argumentami žalovaného o možnej aplikácii prvých troch a súčasne štvrtej zarážky pri viacerých zodpovedných subjektoch, najmä z pohľadu jazykového výkladu cit. ustanovenia a príslušnej judikatúry Súdneho dvora a v odôvodnení napadnutého uznesenia na ne dostatočne nereagoval.

22. Vzhľadom na to, že odvolací súd nie oprávnený tieto postupy a hodnotenia nahrádzať, keďže takýmto postupom by bol porušený princíp dvojnásťnásťnosti konania, teda odňaté právo žalovaného ako aj žalobcu na konanie pred správnym súdom v dvojestupňovom konaní, dospel odvolací súd k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné v zmysle § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

23. Na dôvažok Najvyšší súd dodáva, že sa nezaoberal ďalšími námietkami uvedenými v odvolaní žalovaného, nakoľko má za to, že už vyššie uvedené skutočnosti sú dostačujúcim dôvodom na jeho zrušenie.

24. V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu podrobne sa zaoberať argumentáciou žalovaného ako aj žalobcu o správnej aplikácii článku 203 ods. 3 Colného kódexu aj v súvislosti s použitím žalobcom uplatnenej judikatúry Súdneho dvora v prejednávanej veci. Zároveň dáva odvolací súd do pozornosti aj nutnosť posúdiť oprávnenosť návrhu žalobcu na možnosť predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru.

25. V novom rozhodnutí krajský súd zároveň rozhodne o náhrade trov celého konania (§224 ods. 3

O.s.p.).

26. S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.